

stor Udstrækning, idet jeg tror, at blot det, at Loven fandtes, vilde have virket og vilde have gjort det lettere ad Frivillighedens Vej at faa Jord. Men hvis man ikke kunde opnaa dette, maatte man i Tilfælde, hvor det var nødvendigt, benytte Loven. Havde vi faaet det Lovforslag gennemført, havde vi opnaaet to Ting. Først det, at Jordprisen ikke var blevet uforholdsmæssig høj, idet der naturligvis ikke er nogen, der vil give alt for meget i Skat; og dernæst vilde man have opnaaet dette, som synes mig ganske rimeligt, at Folk kom til at betale Skat af den fulde Værdi. Lige Skat paa lige Jord er noget, som man skulde synes, at enhver Demokrat kunde være med til at kræve. Havde man faaet det gennemført, vilde der være blevet Plads nok til en Mængde Brug derude. Og naar man saa havde givet denne Jord til dem, der ønskede at faa et Brug efter Loven om Bortsalg af Jord i offentligt Eje, saaledes at Afgiften var blevet sat i Forhold til Konjunkturerne, saa synes det mig, at man havde et sundt og godt Grundlag, et Grundlag, som baade den ene og den anden Part kunde være tjent med; og saa vilde Samfundet faa det, som tilkommer det, og den enkelte vilde komme til at yde det, han bør yde, og heller ikke mere. Saa havde man et sundt og godt og solidt Grundlag. Den virkelig dygtige, energiske, stræbsomme Husmand vilde være i Stand til at besidde dette Brug, medens Forholdet, naar man er underkastet Konjunktursvingninger, i mange Tilfælde kan blive det, at man, selv om man er nok saa dygtig, maa forlade Hus og Hjem. Det forekommer mig, at hvis man vilde have arbejdet ad den Vej, og man endvidere vilde have strakt sig saa vidt, at man havde ydet et Driftsmaal til de Nybegyndere, som skulde have Brugene, havde man været inde paa den rigtige Vej, og saa vilde den dygtige, stræbsomme, energiske Landarbejder ved sit eget Arbejde have kunnet faa et Hjem, som han kunde være glad ved. Derved vilde man fremme Arbejdslysten og Arbejdsenergien, idet enhver god Samfundsborger endogsaa ganske tidligt sætter sig det Maal at faa et eget Hjem, et Sted, hvor han kan være glad ved at være, et Hjem, hvor han kan leve under nogenlunde rimelige Vilkaar. Derfor maa jeg beklage, at man ikke er gaaet den Vej. Det vilde betyde, at man stykkede de store Gaarde ud, det vilde igen betyde, at man kom til at producere endnu mere, end man gør i Forvejen, og

det vilde betyde, at der blev mere Arbejde, ikke alene til de Mennesker, som faar Brugene, men til en Mængde Haandværkere o. s. v.; der vilde blive Plads til Forretninger, hvor der før ikke var Tale om, at Forretninger kunde trives. Kort sagt, Udstykningen af Jorden bevirker, at Samfundslivet kommer til at pulsere livligere. Men det har man fra anden Side og navnlig fra den højtærede Landbrugsministers Side ikke villet være med til, og derfor foreligger det Lovforslag, som vi nu beskæftiger os med.

Dette Forslag lider af de samme Skavanker som dets Forgængere. Som jeg allerede har nævnt, har det den Skavank, at Brugene bliver saa smaa, at de ikke kan blive selvstændige Brug, takket være de høje Priser, der efterhaanden er kommet paa Jorden, hvilket naturligvis igen staa i Forbindelse med de høje Priser, vi har faaet for de Produkter, vi avler i Landbruget. Det bevirker, at nu kan man, selv med det ret store Laan og det ret store Tilskud, i de allerfleste Egne ikke faa et selvstændigt Landbrug efter denne Lov. Jeg anerkender, at der fra den højtærede Landbrugsministers Side er gjort Bestræbelser for, at Vilkaarene, for de Folk, som skal have Brugene, kan blive lempet en Del ved, at man yder et direkte Tilskud. Jeg er ikke saa glad ved den Form, hvori det foreligger, men anerkender dog, at man har tænkt paa dette. Men alligevel bliver Brugene for smaa, navnlig naar man tænker paa, hvad den højtærede Landbrugsminister sagde i sin Forelæggelsestale i Folketinget, nemlig at der maatte lægges stærk Vægt paa, at de Folk, som skulde have disse Brug, skulde have de nødvendige Midler, og det, den højtærede Landbrugsminister mente var de nødvendige Midler, var ikke alene den Tiendedel af Laaneværdien, der her er Tale om, altsaa 2 200 Kr., men desuden skulde de eje de Midler, som var nødvendige til Besætning og Inventar, og maaske skulde der tilføjes — jeg ved ikke, om det var den højtærede Ministers Mening — det Beløb, der skal til for at faa Jorden til at yde noget i det hele taget, hvilket naturligvis betyder ikke saa ganske lidt, da Jorden skal have baade Sæd og Gødning, og den skal ogsaa drives. Jeg ved ikke, om den højtærede Landbrugsminister havde tænkt sig, at det skulde gaa saa vidt. Jeg har lagt Mærke til, at den højtærede Landbrugsminister under de Forhandlinger, der har været førte i Folketinget, paa en Forespørgsel fra mit Partis Ordførers